

10

WSPÓŁPRACA GÓRNICCTWA Z ORGANAMI SAMORZĄDOWYMI NA PRZYKŁADZIE POWIATU WODZISŁAWSKIEGO I SZKÓŁ JEMU PODLEGŁYCH. STUDIUM PRZYPADKU

10.1 WPROWADZENIE

Górnictwo – jak każda sfera gospodarki – funkcjonuje w skomplikowanej sieci wielowymiarowych powiązań, zależności i układów: ekonomicznych, społecznych i politycznych. W miarę dojrzewania i umacniania rezultatów polskiej transformacji ustrojowej lat 90. coraz poważniejszym i znaczącym podmiotem tych relacji staje się samorząd terytorialny. To do władztwa lokalnych wspólnot samorządowych należy bowiem na przykład kształtowanie ładu przestrzennego czy kształcenie zasobów kadrowych dla potrzeb gospodarki, w tym także dla górnictwa. Samorządy mają też do dyspozycji coraz szersze instrumentarium koncesyjno-fiskalne realnie wpływające na sytuację branży. Ostatnie lata pokazały też, że wzajemne relacje nie są pozbawione kwestii problematycznych i spornych, a utrzymywanie dobrych stosunków na linii samorząd lokalny – górnictwo nie należy do zadań łatwych. O ewolucji współpracy sektora górniczego z samorządem terytorialnym traktuje ten artykuł.

10.2 POCZĄTKI WSPÓŁPRACY

Przenieśmy się do 2004 r., kiedy pomiędzy Powiatem Wodzisławskim i Kompanią Węglową S.A. w Katowicach zostało zawarte porozumienie o wzajemnej współpracy w zakresie reaktywacji szkolnictwa górniczego po jego zapaści w końcu lat 90. Przedmiotem umowy podpisanej przez ówczesnego starostę Jana Materzoka oraz wiceprezesa zarządu Kompanii Węglowej Franciszka Niezgodę była organizacja klas technikum kształcącego w zawodzie technik górnictwa podziemnego, organizacja zajęć praktycznych dla uczniów tych oddziałów oraz zapewnienie zatrudnienia dla ich absolwentów w kopalniach Kompanii Węglowej S.A. Na mocy porozumienia firma zobowiązała się do zatrudnienia w należących do siebie kopalniach absolwentów technikum bezpośrednio po zakończeniu przez nich szkoły. Zatrudnienie miało nastąpić w pełnym wymiarze czasu, zgodnie z kwalifikacjami oraz na czas nieokreślony [5].

Z dniem 1 września 2004 roku w mury Zespołu Szkół Zawodowych w Wodzisławiu

Śl. wkroczył – pierwszy po kilku latach przerwy – rocznik przyszłych techników górników: uczniów objętych gwarancjami pracy, młodych ludzi, którzy chcieli być górnikami, bo w takiej tradycji zostali wychowani. Szkoła zaś powróciła do swych korzeni. Od początku swego istnienia była bowiem tak mocno zakotwiczona w tradycji górniczej, że przez mieszkańców Wodzisławia Śląskiego i okolic powszechnie nazywana jest po dziś dzień szkołą górniczą.

Współpraca organu prowadzącego z Kompanią Węglową układała się w sposób wzorcowy. Branża górnicza wymagała od szkoły kształcenia wielozawodowego: od technika górnictwa podziemnego w początkowym okresie współpracy, poprzez technika elektryka i mechanika w kolejnych latach, a skończywszy na techniku mechatroniku. Zawody, w których kształcono uczniów, zawsze zgodne były z zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy, w sposób szczególny zaś z potrzebami Kompanii Węglowej S.A. W ten sposób w powiecie wodzisławskim – na długo przed tym zanim na ten pomysł wpadło Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego [4] – powstał system kształcenia ponadgimnazjalnego przypominający obecne tzw. kierunki zamawiane. Uwzględniając prośby przyszłego pracodawcy, szkoła wychodziła bowiem naprzeciw jego oczekiwaniom, wyposażając zakłady górnicze w pracowników wielu specjalizacji górniczych. Uczniowie Zespołu Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śląskim już od pierwszej klasy przysposabiali się też do pracy w warunkach kopalnianych, szkoląc się w ćwiczebnej sztolni – zespole podziemnych wyrobisk górniczych, które pod względem struktury i wyposażenia imituje podziemie kopalni. Liczy ona ponad pół kilometra wyrobisk górniczych i jest jednym z największych tego typu obiektów w Polsce. Wyrobiska wykonano w obudowie stalowo-łukowej lub murowej. Są oświetlone i wyposażone w rurociągi przeciwpożarowe, sprężonego powietrza, posiadają wentylację lutniową, tamy wentylacyjne drewniane lub stalowe oraz inne niezbędne wyposażenie stosowane w podziemiach kopalni, np. czynne urządzenia do drażenia wyrobisk korytarzowych oraz eksploatacji węgla w wyrobiskach ścianowych. Atmosfera wnętrza sztolni do złudzenia przypomina wnętrze kopalni.

Część zajęć praktycznych związanych bezpośrednio z kształceniem zawodowym odbywała się ponadto w użyczanych przez szkołę od 1 września 2011 roku warsztatach KWK „Rydułtowy-Anna”. W tym celu dyrektor szkoły zawarł z dyrektorem kopalni stosowne porozumienie. Ponadto młodzież w trakcie odbywania nauki uczestniczyła również w praktykach zawodowych, które odbywały się w jednej z dwóch wyznaczonych kopalń: KWK „Marcel” lub KWK „Jankowice”. Tam, oprócz przyswajania nowej wiedzy i umiejętności, uczniowie adaptowali się do warunków pracy zawodowej, uodparniali psychicznie i oswajali z trudami zawodu.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom Kompanii Węglowej S.A., nauczyciele przedmiotów zawodowych zatrudnieni w Zespole Szkół Zawodowych opracowali też dla uczniów klas czwartych technikum dwa autorskie programy nauczania: „Obsługa i serwis kolejek podziemnych” oraz „Obsługa i serwis lokalnych górniczych urządzeń chłodniczych”. Programy te realizowane były w ramach zajęć pozalekcyjnych, dzięki czemu uczniowie zdobywali dodatkowe wiadomości i umiejętności, które następnie

wykorzystywali w czasie praktyk zawodowych. Zajęcia realizowane były od listopada 2008 roku do 2011 roku.

Dobra i owocna współpraca Powiatu Wodzisławskiego z Kompanią Węglową zaowocowała podpisaniem w 2008 roku kolejnego porozumienia. Jego przedmiotem było rozszerzenie współpracy oraz objęcie gwarancjami pracy już nie tylko młodzieży kształcącej się w technikum, ale też w zasadniczej szkole zawodowej. Zapotrzebowanie na młodych adeptów fachu górniczego było bowiem tak duże, że w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych im. Sejmu Śląskiego w Radlinie reaktywowano w Zasadniczej Szkole Zawodowej naukę w zawodzie górnik eksploatacji podziemnej. Nastąpiła też zasadnicza zmiana w zakresie kształcenia praktycznego uczniów. Warsztaty na powierzchni prowadzone były bowiem przez szkoły, natomiast praktyki szkolne pod ziemią organizowała Kompania. Uczniom odbywającym praktyki szkolne pod ziemią firma zapewniła na własny koszt opiekę wykwalifikowanych instruktorów szkolenia oraz zgodnie z przepisami BHP: odzież ochronną, indywidualne środki ochrony i posiłki profilaktyczne [3].

Okres koniunktury na węgiel miał duży wpływ na potrzeby kadrowe pracodawców górniczych. W roku szkolnym 2010/2011, dostrzegając deficyt wyspecjalizowanej, dobrze przygotowanej kadry pracowników, dyrektorzy kopalń należących do Kompani Węglowej S.A. zgłosili dyrekcji Zespołu Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śl. zapotrzebowanie na dwa zawody: ślusarzy i elektryków. Z tego powodu już od następnego roku szkolnego rozpoczęła funkcjonowanie klasa dwuzawodowa, która kształciła w zawodzie elektryka i ślusarza. Zwiększony też został nabór do klas górniczych w obu szkołach, a nauczyciele przedmiotów zawodowych po raz kolejny dokonali modyfikacji programów nauczania, by dostosować je do potrzeb przyszłego pracodawcy.

W dniu 16 maja 2012 roku podpisane zostało kolejne porozumienie pomiędzy Powiatem Wodzisławskim a Kompanią Węglową S.A w Katowicach. W imieniu Kompanii swoje podpisy pod umową złożyli: prezes Joanna Strzelec-Łobodzińska oraz wiceprezes ds. pracy Piotr Rykała. Z kolei stronę samorządową reprezentował starosta Tadeusz Skatuła oraz wicestarosta Dariusz Prus. Zgodnie z porozumieniem powiat – jako organ prowadzący – wyznaczył szkoły: Zespół Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śląskim i Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Radlinie do utworzenia oddziałów kształcących młodzież w dziennym systemie nauczania w zawodach: technik górnictwa podziemnego, technik elektryk – eksploatacja maszyn i urządzeń elektrycznych górnictwa podziemnego, technik mechanik – eksploatacja maszyny i urządzeń mechanicznych górnictwa podziemnego, technik mechatronik o specjalności – automatyka górnicza, górnik eksploatacji podziemnej, elektryk o specjalności – maszyny i urządzenia elektryczne górnictwa podziemnego, ślusarz oraz mechanik monter maszyn i urządzeń o specjalności – maszyny i urządzenia górnicze. Kompania z kolei – podobnie jak w latach wcześniejszych – gwarantowała zatrudnienie absolwentom oddziałów bezpośrednio po ukończeniu szkoły.

W oparciu o to porozumienie, absolwenci mieli być zatrudniani zgodnie

z uzyskanymi kwalifikacjami oraz po przedstawieniu pozytywnego wyniku badań lekarskich na zasadach obowiązujących w Kompanii Węglowej S.A. Swoistego rodzaju novum stanowił zapis, który wyróżniającym się uczniom technikum, planującym odbyć studia na kierunkach górniczych w trybie dziennym, a których średnia ocen na świadectwie ukończenia technikum była równa lub wyższa 4,5 gwarantował przedłużenie gwarancji zatrudnienia. Dodatkowo Kompania uwzględniła możliwość przyznania nagrody uczniom klas technikum, którzy otrzymali świadectwo z wyróżnieniem w poszczególnych klasach (średnia powyżej 4,75). Porozumienie to zostało zawarte na czas nieokreślony.

Umowa ta nie ograniczała w żaden sposób praw uczniów, którzy już rozpoczęli naukę w zawodach, ani też nie zwalniała Kompanii z obowiązku spełnienia wszystkich zobowiązań wynikających z niej wobec młodzieży, która rozpoczęła naukę w czasie obowiązywania porozumienia. Uchyłała jednak obydwa wcześniejsze porozumienia [2].

Umowa gwarantowała też uczniom odbycie miesięcznej praktyki zawodowej pod ziemią na koszt Kompanii Węglowej S.A. Młodzi adepci górnictwa bardzo cenili sobie tę formę edukacji, gdyż była ona dla nich swoistego rodzaju testem z wiadomości i umiejętności zdobywanych podczas zajęć dydaktycznych, które odbywały się w szkole. Praktyki zawodowe prowadzone były na bardzo wysokim poziomie, a Kompania Węglowa dokładała starań, by przyszli górnicy w sposób jak najpełniejszy poznawali wszystkie tajniki tej trudnej pracy.

Współpraca szkoły z Kompanią Węglową S.A. nie ograniczała się jedynie do wspólnej organizacji kształcenia przyszłych górników, ale przynosiła wymierne rezultaty i wymierne korzyści także w innych sferach. Zasoby biblioteki szkolnej znacząco wzbogaciły się bowiem o fachową literaturę przedmiotu, która wspomaga realizację procesu dydaktycznego takich przedmiotów, jak maszyny i urządzenia górnicze, techniczna eksploatacja złóż, przepisy prawne i bhp w górnictwie. Do biblioteki trafiły ponadto specjalistyczne publikacje poświęcone innym obszarom jak mechanika, elektryka, mechatronika czy ślusarstwo.

Owocem dobrej atmosfery i partnerskich relacji między szkołą i kopalniami były również organizowane i finansowane co roku przez Kompanię Węglową S.A. w Katowicach wyjazdy uczniów do Kopalni Doświadczalnej „Barbara” w Mikołowie, która jest jedyną w Polsce kopalnią doświadczalną i jedyną w Europie placówką naukowo-badawczą, posiadającą podziemny poligon doświadczalny. Dzięki temu przedsięwzięciu przyszli górnicy na żywo mogli zobaczyć wybuch pyłu węglowego, jak również naocznie uświadomić sobie skalę zagrożeń związanych z górnictwem, uczestnicząc w wykładach prowadzonych na terenie kopalni przez jej pracowników.

Jednym z elementów współpracy było również zapraszanie młodzieży na pokazy i zawody górniczych zastępów ratowniczych kopalń. Niezależnie od tego uczniowie mieli okazję uczestniczyć w zawodach w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej.

Co roku w okolicach Dnia Górnika odbywały się też uroczyste obchody tego święta. Początkowo były one organizowane przez Zespół Szkół Zawodowych jako uroczystości szkolne. W 2011 roku obchody Dnia Górnika przybrały rangę powiatowych, a w ich

organizację włączył się też Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. Sejmu Śląskiego w Radlinie oraz Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śl. Jak nakazuje tradycja, uroczystość zawsze rozpoczynał przemarsz pochodu, w którym uczestniczyli przedstawiciele władz powiatu, Kompanii Węglowej S.A., dyrekcja i uczniowie szkoły, a także zaproszeni goście, w tym m.in. wojewoda śląski Zygmunt Łukaszczyk, Śląski Kurator Oświaty oraz parlamentarzyści. Powagi i godności przemarszowi dodawała orkiestra górnicza. Tradycyjnym elementem była ponadto ceremonia pasowania połączona z tradycyjnym „skokiem przez skórę”. To w trakcie barbórkowych uroczystości uczniowie otrzymywali też z rąk reprezentantów dyrektorów zakładów górniczych gwarancje pracy.

Za wzorową współpracę Zespół Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śl. i Kompania Węglowa S.A. zostały uhonorowane tytułem „SZKOŁY DLA RYNKU PRACY” przyznany w ramach projektu „Szkoła zawodowa szkołą pozytywnego wyboru”.

10.3 WSPÓŁPRACA Z INNYMI FIRMAMI SEKTORA GÓRNICZEGO

Aby sprostać wymaganiom zmieniającego się rynku pracy, jak również umożliwić uczniom zapoznanie się z najnowszym sprzętem górniczym, szkoły powiatu wodzisławskiego, kształcące na potrzeby górnictwa, nawiązywały też współpracę z innymi firmami z branży. Jedną z nich była Becker-Warkop Sp. z o.o., która uchodzi za jedno z najnowocześniejszych przedsiębiorstw branży górniczej. Firma przekazała szkole dokumentację techniczno-ruchową kolejek podziemnych, którą nauczyciele prowadzący zajęcia wykorzystali do celów dydaktycznych. Współpraca z firmą zaowocowała również tym, że część zajęć praktycznych odbywała się w czasie ferii zimowych na obiektach spółki. W trakcie tych zajęć uczniowie poznawali technologię produkcji oraz zasady eksploatacji kolejek podziemnych spągowych i podwieszanych o napędzie elektrycznym i spalinowym.

W 2009 r. do listy podmiotów kooperujących z Zespołem Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śląskim dołączyła firma Termospec Sp. z o.o. z Żor. W ramach współpracy nauczyciele przedmiotów zawodowych opracowali dla uczniów klas trzecich i czwartych technikum autorskie programy nauczania, które dotyczyły zasad działania urządzeń chłodniczych w górnictwie. Programy te realizowane były w ramach zajęć pozalekcyjnych, dzięki czemu uczniowie po raz kolejny zdobyli dodatkowe kompetencje, które efektywnie wykorzystali w czasie praktyk zawodowych. Istotną zmianą w procesie kształcenia zawodowego był w tym przypadku fakt, że nauczyciele przedmiotów zawodowych opracowali specjalizacje górnicze dla zawodów niegórnictwowych, takich jak np. mechatronik, który w wodzisławskiej szkole zaczął się specjalizować w automatyce górniczej.

W roku szkolnym 2011/2012 Zespół Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śląskim, realizując projekt systemowy „Mam zawód mam pracę w regionie”, odnowił współpracę z firmą Becker-Warkop Sp. z o.o., kierując do niej młodzież na wizyty studyjne. Zajęcia te skierowane były dla uczniów klas trzecich i czwartych technikum. W ich ramach uczniowie odbyli szkolenie z budowy, użytkowania i konserwacji specjalistycznego

sprzętu górniczego. Ponadto młodzież zapoznała się z najnowocześniejszymi technologiami i komponentami stosowanymi w górnictwie. W wizytach studyjnych uczestniczyli również uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Sejmu Śląskiego w Radlinie.

W dniu 26 kwietnia 2014 roku władze powiatu podpisały ponadto porozumienie z kolejną dużą górniczą firmą: Jastrzębską Spółką Węglową S.A. Umowa dotyczyła współpracy w zakresie organizowania praktycznej nauki zawodu dla uczniów, a także gwarancji zatrudnienia dla absolwentów jednej klasy technikum, kształcących się w zawodzie technik mechanik. Warunkiem było zrealizowanie przez uczniów dodatkowych zajęć w specjalnościach górniczych, które sfinansował samorząd powiatu, a także złożenie z wynikiem pozytywnym egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe

10.4 „WSPÓŁPRACA” W CZASACH KRYZYSU

Z czasem na kooperacji samorządu lokalnego z sektorem górniczym pojawiły się rysy i pęknięcia. Kryzys branży spowodował, że Kompania Węglowa S.A. przestała respektować swoje wcześniejsze zobowiązania i nie realizuje nadanych uczniom gwarancji pracy.

Na przełomie maja i czerwca 2014 r. zarząd Kompanii Węglowej S.A. podjął jednostronną decyzję o zmianie warunków porozumienia w taki sposób, że w przypadku wstrzymania przyjęć do pracy podyktowanych sytuacją ekonomiczno-finansową spółki, Kompania gwarantowała absolwentom szkół zatrudnienie w pierwszej kolejności po wznowieniu przyjęć. W związku z tym, że propozycja zmiany porozumienia była niekorzystna dla uczniów i absolwentów szkół, Zarząd Powiatu pismem z 4 czerwca 2014 r. odmówił zawarcia aneksu do umowy. W rezultacie 17 czerwca 2014 r. Kompania Węglowa S.A. wypowiedziała porozumienie zawarte z Powiatem Wodzisławskim w sprawie organizacji oddziałów kształcących młodzież w zawodach górniczych, pozostawiając rzeszę kilkuset uczniów i absolwentów na przysłowiowym lodzie.

W lutym i kwietniu 2015 r. starosta Tadeusza Skatuła próbował interweniować we władzach spółki w sprawie realizacji przez nią przyjętych zobowiązań. Niestety bezskutecznie. W dniu 31 marca 2015 roku Zarząd Kompanii Węglowej S.A. w Katowicach uchylił uchwałę Zarządu z dnia 20 stycznia 2011 roku (która dotyczyła przyjęć nowych pracowników do pracy w Kompanii Węglowej S.A.), zmieniając zasady przyjęć do pracy w kopalniach. Firma wyraziła zgodę na dokonywanie przyjęć nowych pracowników do pracy w Oddziałach Kompanii tylko w liczbie gwarantującej utrzymanie zatrudnienia ustalonego w Planie Techniczno-Ekonomicznym, a co za tym idzie zostały cofnięte wszystkie gwarancje pracy, które uczniowie otrzymali [7]. Do dnia dzisiejszego spośród 1381 uczniów i absolwentów objętych gwarancjami pracy na przestrzeni lat 2004-2014 pracę na kopalniach otrzymało około 864 osób (dane Wydziału Oświaty Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śl.). Ponad pięciuset młodych ludzi – wykształconych za publiczne pieniądze na potrzeby i niejako „na zamówienie”

branży górniczej – wciąż jednak oczekuje na przyjęcie do pracy w kopalniach.

Kompania Węglowa S.A. jak do tej pory wywiązuje się z części porozumienia, która dotyczy odbywania praktyk zawodowych w kopalniach i w tej kwestii nadal współpraca jest poprawna. Niestety, w sprawie dla uczniów najważniejszej, firma stosuje politykę faktów dokonanych, wykorzystując swoją pozycję i nie wywiązuje się również z przedłużenia gwarancji pracy dla absolwentów, którzy podjęli studia dzienne na kierunkach związanych z górnictwem. Przypomnijmy, że zgodnie z porozumieniem z 2014 r. uczniowie, potem już studenci, zobowiązani zostali do ukończenia studiów zgodnie z terminem założonym w programie nauczania dla danego kierunku, obrony pracy magisterskiej w roku ukończenia studiów oraz do podjęcia zatrudnienia w Kompanii Węglowej S.A. w terminie do 3 miesięcy od daty obrony pracy magisterskiej [6]. Wielu z nich ze wszystkich zobowiązań, które zostały zawarte w umowie, wywiązało się w terminie. Kompania niestety nie.

Zarówno ci młodzi ludzie, którzy ukończyli studia, technikum czy szkoły zawodowe, jak również ich rodzice, którzy zaufali szkole, władzom powiatu i samej Kompanii Węglowej S.A. czują się zawiedzeni i oszukani. Nie ma tygodnia, by do gabinetu starosty nie pukali młodzi ludzie z pretensjami, z pytaniem: co dalej. Jeszcze kilka lat temu ci sami młodzi ludzie uroczyście odbierali z rąk starosty i dyrektorów do spraw zatrudnienia kopalń gwarancje pracy w Kompanii. Uczestniczyli w ceremonii pasowania na adeptów fachu górniczego, dokonywali symbolicznego „skoku przez skórę”. Ba, mogli sobie nawet wstępnie wybrać kopalnię, na której chcą się zatrudnić. Kiedy jednak w 2014 roku koncern zerwał umowę z samorządem powiatu, niegdyś uroczyście wręczane gwarancje pracy dziś okazują się nic nieznaczącymi świstkami papieru.

Taka sytuacja zmusiła władze powiatu nie tylko do wywierania nacisku na kierownictwo Kompanii Węglowej, ale również do uruchomienia specjalnego programu przekwalifikowania absolwentów. Programem zostało objętych 52 absolwentów z roku szkolnego 2014/2015, którzy zarejestrowali się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wodzisławiu Śląskim.

Spośród owych 52 absolwentów propozycje udziału w programie przyjęło 48 osób (dane Powiatowego Urzędu Pracy w Wodzisławiu Śl.). W pierwszej kolejności zostali oni objęci poradnictwem zawodowym, którego podstawą było zbadanie predyspozycji zawodowych celem ustalenia ścieżki kariery zawodowej oraz kierunku przekwalifikowania. Każdemu beneficjentowi programu został wskazany doradca klienta, który wspólnie z zainteresowanym poszukiwał wolnych miejsc pracy i przedstawiał propozycje zatrudnienia subsydiowanego lub przeszkolenia. W końcowej fazie programu podejmowane były działania aktywizacyjne z wykorzystaniem instrumentów, jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy, jak zatrudnienie subsydiowane, staże, środki na przekwalifikowanie itd. Pozostali absolwenci, bojąc się utraty szansy zatrudnienia w kopalni, nadal oczekując na realizację gwarancji pracy i nie rejestrują się w urzędzie.

Branża zawiodła także w przypadku drugiego węglowego giganta. W dniu 6 lipca

2015 roku, dyrektor Zespołu Szkół Zawodowych w Wodzisławiu Śl., powołując się na zawarte porozumienie, zwróciła się do Prezesa Zarządu Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. z prośbą o wskazanie kopalń, w których uczniowie mogliby odbyć praktyki zawodowe. Odpowiadając na tę prośbę, JSW S.A. podała, że nie dysponuje możliwością realizacji praktyk zawodowych zarówno pod ziemią, jak i na powierzchni w zgodzie z obowiązującymi przepisami BHP w tym zakresie [1].

Po raz kolejny okazało się więc, że współpraca samorządu terytorialnego z firmami sektora górniczego układa się dobrze tylko w okresie prosperity, co czyni z całej branży mało wiarygodnego partnera. Co gorsza, na przykładzie doświadczeń Powiatu Wodzisławskiego widać, że po raz kolejny powróciło niebezpieczeństwo powstania luki pokoleniowej w kształceniu kadr dla potrzeb górnictwa. Unikanie przez Kompanię Węglową S.A. realizacji gwarancji pracy przyznanych uczniom już przyniosło negatywne skutki dla stabilności systemu kształcenia górników. Sytuacja branży górniczej i wszelkie zawirowania w tym obszarze spowodowały wygaszenie w powiecie wodzisławskim zainteresowania młodzieży nauką na kierunkach górniczych. Z tego powodu w roku szkolnym 2014/2015 w szkołach ponadgimnazjalnych, dla których samorząd powiatu jest organem prowadzącym, nie został uruchomiony ani jeden oddział w zawodzie technik górnictwa podziemnego. To paradoks, ponieważ jedną z przyczyn nawiązania współpracy pomiędzy samorządem i sektorem górniczym było właśnie wznowienie kształcenia w zawodach górniczych po zapaści z przełomu lat 90. i dwutysięcznych. Na szczęście, samorząd Powiatu Wodzisławskiego chcąc uniknąć powtórki takiej sytuacji, umożliwił uczniom technikum kształcącym się w zawodach: elektryk, mechanik oraz mechatronik uczestniczenie w dodatkowych zajęciach o specjalizacji górniczej.

LITERATURA

1. Pismo JSW SiG 597/2015/BJ.
2. Porozumienie z 15 maja 2012 r. zawarte pomiędzy Powiatem Wodzisławskim a Kompanią Węglową S.A.
3. Porozumienie z 27 marca 2008 r. zawarte pomiędzy Powiatem Wodzisławskim a Kompanią Węglową S.A.
4. Program pilotażowy „Zamawianie kształcenia na kierunkach technicznych, matematycznych i przyrodniczych”
5. Umowa z 8 czerwca 2004 r. zawarta pomiędzy Powiatem Wodzisławskim a Kompanią Węglową S.A.
6. Umowa zawarta w dniu 25 marca 2014 roku pomiędzy Kompanią Węglową S.A. a jednym ze studentów (w posiadaniu autora).
7. Załącznik nr 1 do Uchwały Zarządu KW S.A. Nr 237/2015 z dnia 31.03.2015 r.

Data przesłania artykułu do Redakcji: 02.2016
Data akceptacji artykułu przez Redakcję: 03.2016

Tadeusz Skatuła
Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim
ul. Bogumińska 2, 44-300 Wodzisław Śląski, Polska
e-mail: starosta@powiatwodzislawski.pl

**WSPÓŁPRACA GÓRNICZWA Z ORGANAMI SAMORZĄDOWYMI NA PRZYKŁADZIE
POWIATU WODZISŁAWSKIEGO I SZKÓŁ JEMU PODLEGŁYCH.
STUDIUM PRZYPADKU**

Streszczenie: Artykuł traktuje o doświadczeniach Powiatu Wodzisławskiego związanych z ponad dwunastoletnią współpracą z różnymi przedsiębiorstwami sektora górnictwa węgla kamiennego w zakresie kształcenia i przygotowania kadr górniczych.

Słowa kluczowe: Edukacja zawodowa, gwarancje pracy, współpraca kopalń ze szkołami

**THE COOPERATION BETWEEN LOCAL GOVERNMENT UNITS AND MINING
INDUSTRY. THE CASE STUDY OF COUNTY OF WODZISŁAW SLASKI**

Abstract: The article is taking the issue of twelve-years-long cooperation between county of Wodzislaw Slaski and local coal mines in the area of vocational education of youth as an example of difficult relations between local government and mining industry in Poland.

Key words: Vocational education, job security, the cooperation between coal mines and secondary schools